RE-3224

M. A. (Part - II) Examination

April / May – 2010

Sanskrit (Vedant) : Paper - VII

(१) श्रीभाष्य १–१–१

(२) अणुभाष्य (नियतांश)

Time : 3 Hours] [Total Marks : **70/100**

સૂચના/Instructions :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of ☛ signs on your answer book.

Name of the Examination :

☛ **M. A. (Part - 2)**

Name of the Subject :

☛ **Sanskrit (Vedant) - 7**

☛ Subject Code No. : **3 2 2 4** ☛ Section No. (1, 2,.....) : **Nil**

Seat No. :

Student's Signature

(૨) રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે કુલ ગુણ-૭૦ તથા એક્સ્ટર્નલ વિદ્યાર્થીઓ માટે કુલ ગુણ ૧૦૦ છે.

(2) Total marks are 70 for Regular students and 100 for External students.

૧ (અ) વિવરણાત્મક નોંધ સાથે કોઈ પણ **એક** ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો : **૫/૮**

1 (a) Translate any **one** paragraph adding explanatory notes : **5/8**

(१) ननु च साङ्गवेदाध्ययनादेव कर्मणां स्वर्गादिफलत्वं, स्वर्गादीनां च आयित्वं ब्रह्मोपासनस्यामृतफलत्वं च ज्ञायत एव। अनन्तरं मुक्षुर्ब्रह्मजिज्ञासायामेव प्रवर्ततां, किमर्था धर्मविचारापेक्षा। एवं तर्हि शारीरकमीमांसायामपि न प्रवतनाम्, साङ्गवेदाध्ययनादेव कृत्स्नस्य ज्ञातत्वात्। सत्यम् आपाततः प्रतीतितर्वद्यत एव, तथापि न्यायनुगृहीतस्य वाक्यस्यार्थनिश्चायकत्वादापात प्रतीतोऽप्यर्थः संशयविपर्ययौ नातिवर्तते।

(२) यदुक्ते–वेदान्तवाक्यानि निर्वशेषज्ञानै करसवस्तुमात्रप्रतिपादनपराणि 'सदेव सोम्येदमग्र आसीत्' (छा. ६/२/१) इत्येवमादीनि – इति, तदयुक्तम्, एक विज्ञानेन सर्वविज्ञान प्रतिज्ञोपपादनमुखेन सच्छब्दवाच्यस्य परस्य ब्रह्मणो जगदुपादानत्वं, जगन्निमित्तत्वं, सर्वज्ञता सर्वशक्तियोगः सत्यसंकल्पत्वं सर्वान्तरत्वं सर्वाधारता, सर्वनियमनम्–इत्याद्यनेककल्याण गुणविशिष्टतां, कृत्स्नस्य जगतस्तदात्मकतां च प्रतिपाद्यैवंभूतब्रह्मात्मकस्त्वमसीति श्वेतकेतुंप्रतयुपदेशाय प्रवृत्तत्वाप्रकरणस्य।

(બ) રામાનુજાચાર્યના આધારે तत्त्वमसि મહાવાક્ય વિસ્તારથી સમજાવો. ૧૦/૧૨

(b) Discuss in detail तत्त्वमसि महावाक्य according 'रामानुजाचार्य'. 10/12

અથવા/OR

(બ) નીચેના પર નોંધ લખો : ૧૦/૧૨

(b) Write note on following topics : 10/12

(१) ध्रुवानुस्मृतिः।

(२) आश्रयानुपपत्ति।

२ (અ) વિવરણાત્મક નોંધ સાથે કોઈ પણ બે ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો : ૮/૧૫

2 (a) Translate any two paragraphs adding explanatory notes : 8/15

(१) न च साधारण्येन सर्व जगत्प्रति परमाण्वादीनामन्वयः संभवति। एकस्मिन्ननुस्यूते संभवत्यनेककल्पनाया अन्याप्यत्वात्। लोके कर्तृविशेषवदुपादानविशेषग्रहणेपि न ब्रह्मणि व्यभिचारः अलीकप्रतीतेस्तित्वादिप्रतीतावयि सम्यगन्वयाभावान्न कार्यत्वव्यभिचारौ। तस्माद्ब्रह्मण एव समवायित्वम्। एतत्सर्वं श्रुतिरेवाह। स आत्मानंस्वयमकुरुत इति। (१-१-३)

(२) न च प्राणशरीररुपौ जीवो भवति तिरोहितानन्दत्वेन निराकारत्वात्। अध्यायसेन तथात्वे त्वनुपास्यत्वमेव। इदानीमेवोपासकस्यापि तथात्वात्। न च प्राणोदेर्लौकिकत्वम्। उपदेशनिर्थक्यप्रसंगात्। अत आनन्दरुपप्राणशरीररुपत्वाभावान्न वाक्यार्थो जीवः। पूर्वपक्षस्यात्तैवनिवृत्तत्वात् तु शब्दः। विज्ञज्ञानमये तु प्राप्ताप्राप्तविवेकेन धर्मस्यैवोपासना। (१-२-३)

(३) ननूक्तं जीवस्यैवैते शब्दाः गतिश्च मनोरथादिकल्पितानामिति। तन्निराकरणायाह तथाहि तथैव गतिशब्दौ भगवत्येव युक्तौ। अनृतेनापिधानं हि तेषां विशेषणम्। अज्ञानावेष्टितत्वमित्यर्थः। नत्वज्ञानपरिकल्पितत्वम्। दृष्टत्वात्। तथैव हि दृश्यते। सर्वोऽप्याह न किञ्चिदवेदिषमिति। न च गन्तुरभाव एव। शास्त्रवैफल्यापत्तेः। (१-३-१५)

(४) लिङ्गमित्येव। भगवत एवावस्था जीवइति। अतः संसारदशायामपि जीवो ब्रह्मेति नात्रोत्क्रमममुपचारो वा। अननयथा कथमात्मनस्तु कामाय सर्वं प्रियं भवतीत। न ह्यन्यस्य सर्व प्रियं भवति। मोक्षस्तु ज्ञानमेव। उत्तरत्र कर्तव्याभावात्। अवस्थया व्यवसायात् सिद्धान्ताद्विशेषः। इतिशब्देनैतावदरे खल्वमृतत्वमित्युपसंहारा हेतुरस्य पक्षस्येति काशकृत्स्नो मन्यते। तस्माज्जीवोपक्रमो भगवत एवावस्थाविशेषो जीव इत्यस्य पक्षस्य लिङ्गम। (१-४-२२)

(બ) કોઈ પણ **બે** સૂત્રો સમજાવો : ૭/૧૦

(b) Explain any **two** Sutras : **7/10**

(१) अथातो ब्रह्मजिज्ञासा। (१.१.१)

(२) नात्माश्रुतेर्नित्यत्वाच्च ताभ्यः। (२.३.१७)

(३) प्राणगतेश्च। (३.१.३)

(४) सन्ध्ये सृष्टिराह हि। (३.२.१)

૩ 'વલ્લભાચાર્યના' શુદ્ધદ્વૈતનો અર્થ સમજાવી તેના મુખ્ય સિદ્ધાંતો નિરૂપો. **૧૫/૨૦**

3 Explain the meaning of शुद्धाद्वैत and examine the major tenets as propounded by 'वल्लभाचार्य' **15/20**

અથવા/OR

૩ નીચેના વિષયો પર નોંધ લખો : **૧૫/૨૦**

3 Write notes on following topics : **15/20**

(१) पुष्टिमर्यादाप्रवाहा।

(२) आविर्भावतिरोभावौ।

૪ રામાનુજાચાર્યના મતે બ્રહ્મના સ્વરૂપને વર્ણવો. **૧૫/૨૦**

4 Describe the nature of 'ब्रह्म' according to 'रामानुजाचार्य'. **15/20**

અથવા/OR

૪ વલ્લભાચાર્યના મતે જીવનના સ્વરૂપને વર્ણવો. **૧૫/૨૦**

4 Describe the nature of 'जीव' accoridng to वल्लभाचार्य। **15/20**

૫ બ્રહ્મજિજ્ઞાસાના પૂર્વવૃત્ત વિશે લખો. **૧૦/૧૫**

5 Write of पूर्ववृत्त of ब्रह्मजिज्ञासा। **10/15**

અથવા/OR

૫ વલ્લભાચાર્યના મતે 'भक्तिमार्गस्य प्राधान्यम्' સમજાવો. **૧૦/૧૫**

5 Discuss the 'भक्तिमार्गस्य प्राधान्यम्' according to वल्लभाचार्य। **10/15**